ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

zo 14. decembra 2006 *

V spojených veciach C-485/03 až C-490/03,

ktorých predmetom sú žaloby o nesplnenie povinnosti podľa článku 88 ods. 2 ES, podané 19. novembra 2003,

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: pôvodne J. L. Buendía Sierra, neskôr F. Castillo de la Torre, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Španielskemu kráľovstvu, v zastúpení: N. Díaz Abad, splnomocnená zástupkyňa, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovanému,

* Jazyk konania: španielčina.

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory C. W. A. Timmermans, sudcovia J. Klučka, R. Silva de Lapuerta, J. Makarczyk a L. Bay Larsen (spravodajca),

generálna advokátka: E. Sharpston,

tajomník: H. von Holstein, zástupca tajomníka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 11. mája 2006,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálnej advokátky, že vec bude prejednaná bez jej návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Komisia Európskych spoločenstiev v rámci šiestich žalôb navrhuje, aby Súdny dvor určil, že Španielske kráľovstvo si tým, že neprijalo v stanovenej lehote všetky zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s ustanoveniami článkov 2 a 3 každého z týchto rozhodnutí:

— rozhodnutia Komisie 2002/820/ES z 11. júla 2001 o schéme štátnej pomoci, ktorú Španielsko poskytlo podnikom z Álava vo forme daňovej úľavy vo výške 45 % z investícií [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 296, 2002, s. 1) (vec C-485/03),

— rozhodnutia Komisie 2002/892/ES z 11. júla 2001 o schéme štátnej pomoci, ktorú Španielsko poskytlo niektorým novozaloženým podnikom v Álava [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 314, 2002, s. 1) (vec C-488/03),

— rozhodnutia Komisie 2003/27/ES z 11. júla 2001 o schéme štátnej pomoci, ktorú Španielsko poskytlo podnikom z Vizcaya vo forme daňovej úľavy vo výške 45 % z investícií [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 17, 2003, s. 1) (vec C-487/03),

— rozhodnutia Komisie 2002/806/ES z 11. júla 2001 o schéme štátnej pomoci, ktorú Španielsko poskytlo niektorým novozaloženým podnikom vo Vizcaya [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 279, 2002, s. 35) (vec C-490/03),

— rozhodnutia Komisie 2002/894/ES z 11. júla 2001 o schéme štátnej pomoci, ktorú Španielsko poskytlo podnikom z Guipúzcoa vo forme daňovej úľavy vo výške 45 % z investícií [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 314, 2002, s. 26) (vec C-486/03), a

— rozhodnutia Komisie 2002/540/ES z 11. júla 2001 o schéme štátnej pomoci, ktorú Španielsko poskytlo niektorým novozaloženým podnikom v Guipúzcoa [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 174, 2002, s. 31) (vec C-489/03),

alebo v každom prípade tým, že o nich neinformovalo Komisiu v zmysle článku 4 každého z týchto rozhodnutí, nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z uvedených rozhodnutí (ďalej len „sporné rozhodnutia“) a zo Zmluvy ES.

Sporné rozhodnutia

2 Dňa 11. júla 2001 Komisia prijala sporné rozhodnutia, ktorých články 1 znejú takto:

— rozhodnutie 2002/820:

„Štátna pomoc, ktorú Španielsko poskytlo protiprávne vo forme daňovej úľavy vo výške 45 % z investícií v Álava v rozpore s článkom 88 ods. 3 [ES], a to prostredníctvom Norma Foral (právny predpis historického územia) č. 22/1994 z 20. decembra 1994, piateho doplňujúceho ustanovenia Norma Foral č. 33/1995 z 20. decembra 1995, siedmeho doplňujúceho ustanovenia Norma Foral č. 31/1996 z 18. decembra 1996, v znení a doplnení bodu 2.11 ustanovenia predstavujúceho výnimku z Norma Foral č. 24/1996 z 5. júla 1996 o dani z príjmu právnických osôb, jedenásteho doplňujúceho ustanovenia Norma Foral č. 33/1997 z 19. decembra 1997, siedmeho doplňujúceho ustanovenia Norma Foral č. 36/1998 zo 17. decembra 1998, je nezlučiteľná so spoločným trhom [*neoficiálny preklad*]“,

— rozhodnutie 2002/892:

„Štátna pomoc, ktorú Španielsko poskytlo protiprávne vo forme zníženia základu dane na historickom území Álava v rozpore s článkom 88 ods. 3 [ES], a to prostredníctvom článku 26 Norma Foral 24/1996 z 5. júla, je nezlučiteľná so spoločným trhom [*neoficiálny preklad*]“,

— rozhodnutie 2003/27:

„Štátna pomoc, ktorú Španielsko poskytlo protiprávne vo forme daňovej úľavy vo výške 45 % z investícií na historickom území Álava v rozpore s článkom 88 ods. 3 [ES], a to prostredníctvom štvrtého doplňujúceho ustanovenia Norma Foral č. 7/1996 z 26. decembra 1996, ktorého platnosť bola predĺžená na dobu neurčitú druhým ustanovením Norma Foral č. 4/1998 z 2. apríla 1998, je nezlučiteľná so spoločným trhom [*neoficiálny preklad*]“,

— rozhodnutie 2002/806:

„Štátna pomoc, ktorú Španielsko poskytlo protiprávne vo forme zníženia základu dane na historickom území Vizcaya v rozpore s článkom 88 ods. 3 [ES], a to prostredníctvom článku 26 Norma Foral č. 3/1996 z 26. júna, je nezlučiteľná so spoločným trhom [*neoficiálny preklad*]“,

— rozhodnutie 2002/894:

„Štátna pomoc, ktorú Španielsko poskytlo protiprávne vo forme daňovej úľavy vo výške 45 % z investícií na historickom území Guipúzcoa v rozpore s článkom 88 ods. 3 [ES], a to prostredníctvom desiateho doplňujúceho ustanovenia Norma Foral 7/1997 z 22. decembra 1997, je nezlučiteľná so spoločným trhom [*neoficiálny preklad*]“,

— rozhodnutie 2002/540:

„Štátna pomoc, ktorú Španielsko poskytlo protiprávne vo forme zníženia základu dane na historickom území Guipúzcoa v rozpore s článkom 88 ods. 3 [ES], a to prostredníctvom článku 26 Norma Foral 7/1996 zo 4. júla, je nezlučiteľná so spoločným trhom [*neoficiálny preklad*]".

3 Článkom 2 každého zo sporných rozhodnutí sa Španielskemu kráľovstvu nariaďuje, aby pozastavilo predmetnú schému pomoci v rozsahu, v akom sa ešte prípadne uplatňuje.

4 Články 3 a 4 každého z týchto rozhodnutí znejú takto:

„Článok 3

1. Španielsko prijme všetky opatrenia potrebné na vymáhanie už poskytnutej protiprávnej pomoci uvedenej v článku 1 od príjemcov.

Pokiaľ ide o pomoc, ktoré ešte nebola poskytnutá, Španielsko je povinné pozastaviť všetky platby.

2. Vymáhanie sa uskutoční bezodkladne v súlade s postupmi vnútroštátneho práva tak, aby bolo možné okamžité a účinné vykonanie tohto rozhodnutia. Pomoc, ktorá sa má vymáhať, zahŕňa úroky odo dňa, keď bola pomoc poskytnutá príjemcom, až do dňa jej vymoženia. Úroky sa vypočítajú podľa referenčnej sadzby používanej na výpočet obdobnej dotácie v rámci regionálnej pomoci.

Článok 4

Španielsko oznámi Komisii v lehote dvoch mesiacov odo dňa oznámenia tohto rozhodnutia opatrenia, ktoré prijalo na dosiahnutie súladu s rozhodnutím.“ [*neoficiálny preklad*]

Žaloby podané proti sporným rozhodnutiam

5 Diputación Foral d'Álava a Gobierno del País Vasco spoločne podali do kancelárie Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev 25. septembra 2001 proti Komisii dve žaloby o neplatnosť, a to proti rozhodnutiu 2002/820 (vec T-227/01) a rozhodnutiu 2002/892 (vec T-230/01). Confederación Empresarial Vasca (Confebask, ďalej len „Confebask“) takisto podala do kancelárie Súdu prvého stupňa 22. októbra 2001 proti Komisii dve žaloby o neplatnosť týchto rozhodnutí (veci T-265/01 a T-267/01).

6 Diputación Foral de Vizcaya a Gobierno del País Vasco spoločne podali do kancelárie Súdu prvého stupňa 25. septembra 2001 proti Komisii dve žaloby

o neplatnosť, a to proti rozhodnutiu 2003/27 (vec T-228/01) a rozhodnutiu 2002/806 (vec T-231/01). Confebask takisto podala do kancelárie Súdu prvého stupňa 22. októbra 2001 proti Komisii dve žaloby o neplatnosť týchto rozhodnutí (veci T-266/01 a T-268/01).

7 Diputación Foral de Guipúzcoa a Gobierno del País Vasco spoločne podali do kancelárie Súdu prvého stupňa 25. septembra 2001 proti Komisii dve žaloby o neplatnosť, a to proti rozhodnutiu 2002/894 (vec T-229/01) a rozhodnutiu 2002/540 (vec T-232/01). Confebask takisto podala do kancelárie Súdu prvého stupňa 22. októbra 2001 proti Komisii dve žaloby o neplatnosť týchto rozhodnutí (veci T-270/01 a T-269/01).

8 Vyššie uvedené konania doposiaľ prebiehajú na Súde prvého stupňa.

Okolnosti predchádzajúce sporom predloženým Súdnemu dvoru

9 Každé zo sporných rozhodnutí bolo Španielskemu kráľovstvu oznámené listom z 12. júla 2001.

10 Komisia usúdila, že dvojmesačná lehota uvedená v článkoch 4 uplynula 13. septembra 2001, pričom jej nebolo oznámené prijatie vykonávacích opatrení.

11 Dňa 12. októbra 2001 zaslala Komisia Stálemu zastúpeniu Španielskeho kráľovstva pri Európskej únii listy, ktoré zneli takto:

„Listom z 12. júla 2001 Komisia vašej vláde oznámila svoje rozhodnutie o vyššie uvedenej schéme pomoci.

V článku 4 uvedeného rozhodnutia sa uvádza, že vaša vláda je povinná oznámiť Komisii opatrenia prijaté na dosiahnutie súladu s týmto rozhodnutím v lehote dvoch mesiacov odo dňa oznámenia tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na to, že Komisii nebola k tomuto dňu v tejto súvislosti doručená žiadna odpoveď, žiadam vás, aby ste túto povinnosť pripomenuli vašim orgánom a oznámili Komisii opatrenia prijaté na vykonanie rozhodnutia v lehote 20 dní odo dňa doručenia tohto listu."

12 Španielske kráľovstvo odpovedalo prostredníctvom korešpondencie z 3. a 23. októbra 2001, ktorá obsahovala listy provinčných orgánov (ďalej spolu len „listy provinčných orgánov"), v ktorých boli Komisii položené dve otázky týkajúce sa možnosti uplatnenia pravidla *de minimis*, a pokiaľ ide o schému daňovej úľavy vo výške 45 % z investícií, uplatnenia usmernení o národnej regionálnej pomoci (Ú. v. ES C 74, 1998, s. 9; Mim. vyd. 08/001, s. 226, ďalej len „usmernenia") vydaných Spoločenstvom.

13 Komisia teda španielskym orgánom navrhla stretnutie na účely objasnenia situácie. Španielske orgány s týmto návrhom súhlasili listom z 21. januára 2002.

14 Stretnutie sa konalo 18. apríla 2002.

15 Listami z 3. júna 2002 Komisia:

— poskytla Španielskemu kráľovstvu na účely vymáhania pomoci informácie najmä o možnosti uplatnenia nariadenia Komisie (ES) č. 69/2001 z 12. januára 2001 o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy ES pri pomoci *de minimis* (Ú. v. ES L 10, s. 30; Mim. vyd. 08/002, s. 138),

— skonštatovala, že správa týkajúca sa vymáhania pomoci jej ešte nebola doručená,

— požiadala Španielske kráľovstvo, aby jej v lehote 20 dní oznámilo opatrenia prijaté na dosiahnutie súladu so spornými rozhodnutiami.

16 Dňa 27. augusta 2002 Komisia zaslala Stálemu zastúpeniu Španielskeho kráľovstva pri Európskej únii list, v ktorom po odvolaní sa na povinnosť uvedenú v článku 4 každého zo sporných rozhodnutí, uviedla:

„V každom prípade je možné skonštatovať, že vaša vláda neposkytla potrebné informácie týkajúce sa vymáhania pomoci napriek výzve zaslanej 3. júna 2002.

Vzhľadom na to by sme vám boli povďační, keby ste vaše orgány požiadali, aby Komisii oznámili prijaté opatrenia v lehote 15 dní odo dňa doručenia tohto listu.

V prípade nezaslania odpovede v stanovenej lehote vznikne povinnosť navrhnúť Komisii, aby v zmysle článku 88 ods. 2 [ES] predložila vec priamo Súdnemu dvoru."

17 Dňa 26. septembra 2002 Španielske kráľovstvo požiadalo o predĺženie lehoty do 8. októbra 2002.

18 Komisia tejto žiadosti vyhovela listom z 3. októbra 2002, pričom zdôraznila, že po 8. októbri 2002 už nebude súhlasiť so žiadnym dodatočným predĺžením.

19 V liste z 25. októbra 2002, ktorý obsahoval správy príslušných provinčných orgánov (ďalej len „list z 25. októbra 2002"), Španielske kráľovstvo uviedlo, že sa pristúpilo k výkonu sporných rozhodnutí v súlade s vnútroštátnymi pravidlami uplatniteľnými v oblasti preskúmania neplatných aktov, pričom však vnútroštátny právny poriadok výslovne nestanovoval mechanizmus vymáhania protiprávnej a nezlučiteľnej pomoci v prípade právoplatných správnych aktov. Španielske kráľovstvo uviedlo, že má skutočný záujem Komisiu informovať o výkone sporných rozhodnutí.

20 Dňa 24. februára 2003 Komisia Španielskemu kráľovstvu oznámila, že list z 25. októbra 2002 nepredstavuje správu o požadovanom vymáhaní, neuvádza sa v nej dôkaz o skutočnom vymáhaní protiprávnej a nezlučiteľnej pomoci, ani žiadna presná informácia o totožnosti príjemcov, začatí vykonávacieho konania, resp.

o prijatých opatreniach alebo o opatreniach, ktoré sa majú prijať na dosiahnutie skutočného vymáhania pomoci. Komisia dodala, že keďže neboli poskytnuté príslušné informácie o postupoch vymáhania, má v zmysle článku 88 ods. 2 ES povinnosť zvážiť podanie žaloby Súdnemu dvoru.

21 Vzhľadom na to, že Španielske kráľovstvo Komisii stále neoznámilo informácie o výkone sporných rozhodnutí, sa Komisia napokon rozhodla podať túto žalobu o nesplnenie povinnosti.

Konanie pred Súdnym dvorom

22 Uznesením predsedu Súdneho dvora z 22. marca 2004 boli návrhy na vstup vedľajšieho účastníka do konania na podporu žalobcu, ktoré podala Comunidad Autónoma de La Rioja v každej z vecí C-485/03 až C-490/03, zamietnuté ako neprípustné vzhľadom na článok 40 druhý odsek Štatútu Súdneho dvora.

23 Uznesením predsedu Súdneho dvora z 22. februára 2006 bolo v zmysle článku 43 rokovacieho poriadku všetkých šesť vecí spojených na účely ústnej časti konania a rozsudku.

24 Dňa 14. marca 2006 Súdny dvor zamietol v týchto veciach návrhy, ktoré podalo Španielske kráľovstvo na základe článku 82a rokovacieho poriadku a v ktorých navrhlo prerušiť konanie až do vydania rozhodnutí vo veciach prejednávaných na Súde prvého stupňa.

O žalobách

Argumentácia účastníkov konania

Argumentácia Komisie

25 Podľa Komisie uplynula dvojmesačná lehota stanovená spornými rozhodnutiami 13. septembra 2001 bez toho, aby Španielske kráľovstvo prijalo a oznámilo opatrenia prijaté na účely dosiahnutia súladu s týmito rozhodnutiami, pričom pred uplynutím tejto lehoty Komisiu nepožiadalo o jej predĺženie.

26 Žiadny z listov Komisie nie je možné vykladať tak, že by ním došlo k zmene lehoty určenej na výkon sporných rozhodnutí. List z 3. októbra 2002, ktorým bolo odsúhlasené predĺženie lehoty do 8. októbra 2002, sa zaoberá iba žiadosťou, ktorú v tomto zmysle zaslalo Španielske kráľovstvo ako odpoveď na výzvu Komisie, ktorá obsahovala žiadosť o informácie o opatreniach prijatých na účely vymáhania pomoci. V každom prípade však žalovaný členský štát potrebné opatrenia neprijal a neoznámil ani k 8. októbru 2002.

27 Napriek opakovaným výzvam zo strany Komisie vykonalo Španielske kráľovstvo iba to, že oneskorene zaslalo neúplné, všeobecné a nejednoznačné informácie.

28 Komisia tvrdí, že Španielske kráľovstvo nedodržalo povinnosť zrušiť schémy pomoci v rozsahu, v akom sa prípadne ešte uplatňuje, ani povinnosť pozastaviť ešte neposkytnutú pomoc, vyplývajúce najmä z článku 2 a článku 3 ods. 1 druhého pododseku každého zo sporných rozhodnutí.

29 Zdá sa, že opatrenia oznámené Komisii v bode 3 každého z listov provinčných orgánov zabraňujú tomu, aby iné podniky, ktoré predtým nemali prospech zo systému, mohli v budúcnosti získať predmetné daňové výhody.

30 Španielske orgány však neuviedli, či a ako pristúpili k pozastaveniu rovnakých výhod, pokiaľ ide o podniky, ktoré mali takéto výhody pred prijatím sporných rozhodnutí. Vo vzťahu k uvedeným podnikom by bolo pravdepodobne opodstatnené preskúmať akty, na základe ktorých boli výhody poskytnuté.

31 Ani v bode 3, ani v žiadnom inom bode každého z listov provinčných orgánov nie sú uvedené potrebné informácie. Komisia stále nevie, aký druh aktu mohol byť oznámený podnikom, ktoré už nemôžu mať prospech z daňových opatrení. Takisto nevie, či prípadné opatrenia v tomto zmysle spôsobili konkrétne účinky, či podniky podali žaloby a či malo podanie takýchto žalôb odkladný účinok. Napokon Komisia stále nezískala žiadne informácie o totožnosti príslušných podnikov a objeme pomoci, ktorá ešte nebola poskytnutá.

32 Pokiaľ ide o pozastavenie daňových výhod podnikom, ktoré boli príjemcami pomoci pred vydaním sporných rozhodnutí, Španielske kráľovstvo teda na jednej strane porušilo povinnosť prijať opatrenia potrebné na zabránenie tomu, aby sa schémy pomoci uplatňovali aj neskôr, ktorú ukladá článok 2 každého zo sporných rozhodnutí, a na druhej strane povinnosť pozastaviť pomoc, ktorá ešte nebola poskytnutá, uvedenú v článku 3 ods. 1 druhom pododseku každého z týchto rozhodnutí.

33 Komisia tvrdí, že Španielske kráľovstvo si takisto nesplnilo povinnosť „okamžite“ a „bezodkladne“ vymáhať už poskytnutú pomoc stanovenú v článku 3 ods. 1 prvom pododseku a článku 2 každého zo sporných rozhodnutí.

34 Jediným prostriedkom obrany, na ktorý sa môže členský štát odvolávať, je prostriedok obrany založený na absolútnej nemožnosti správneho výkonu rozhodnutia. Táto podmienka však nie je splnená, ak žalovaná vláda iba upovedomí Komisiu o právnych, politických alebo praktických ťažkostiach spojených s výkonom uvedeného rozhodnutia.

35 Španielske kráľovstvo nikdy netvrdilo, že výkon sporných rozhodnutí bol absolútne nemožný. Odvolávalo sa iba na zložitosť vyplývajúcu z rozličných vnútroštátnych administratívnych ťažkostí, a najmä z toho, že vo vnútroštátnom právnom poriadku neexistuje mechanizmus na zabezpečenie výkonu právoplatných správnych aktov.

Argumentácia španielskej vlády

36 Lehota, ktorú je potrebné zohľadniť v rámci týchto konaní pri posudzovaní existencie porušenia povinnosti, neuplynula 13. septembra 2001, ako to tvrdí Komisia, ale 8. októbra 2002.

37 Keďže Komisia stanovila na predloženie informácií novú lehotu, ktorá sa odlišuje od lehoty uvedenej v rozhodnutí o nezlučiteľnosti pomoci, za relevantnú lehotu sa považuje táto nová lehota.

38 Španielska vláda tvrdí, že došlo k výmene korešpondencie, a takisto, že 18. apríla 2002 sa uskutočnilo stretnutie, ktorého cieľom bolo najmä objasnenie dvoch otázok položených v listoch provinčných orgánov, a síce či je možné, pokiaľ ide o výkon sporných rozhodnutí, uplatniť pravidlo *de minimis,* a pokiaľ ide o schémy daňovej úľavy vo výške 45 % z investícií, či je možné uplatniť usmernenia.

39 Takisto, keďže sa v priebehu mesiaca apríla 2002 ešte len pristúpilo k objasňovaniu otázok týkajúcich sa výkonu týchto rozhodnutí, lehotu, ktorá sa v týchto rozhodnutiach uvádza, už nie je možné považovať za relevantnú.

40 Samotná Komisia túto situáciu uznala tým, že listom z 3. októbra 2002 stanovila novú lehotu, ktorá uplynula 8. októbra 2002.

41 V každom prípade v čase podania žaloby neexistovalo žiadne porušenie povinnosti. K tomuto dátumu sa totiž už pristúpilo k opatreniam potrebným na dosiahnutie súladu so spornými rozhodnutiami, o ktorých bola Komisia informovaná listami provinčných orgánov a neskôr listom z 25. októbra 2002.

42 Pokiaľ ide o povinnosti stanovené v článku 2 a článku 3 ods. 1 druhom pododseku každého zo sporných rozhodnutí, španielska vláda sa domnieva, že boli splnené.

43 V prvom rade uvádza, že Komisia potvrdila, že v októbri 2001 jej bolo oznámené zrušenie predmetnej schémy pomoci v budúcnosti.

44 Pokiaľ ide o výhradu týkajúcu sa pozastavenia pomoci poskytnutej pred vydaním sporných rozhodnutí uplatňovanej aj neskôr, španielska vláda tvrdí, že daňové opatrenia, ktoré boli posúdené ako pomoc nezlučiteľná so spoločným trhom, nepozostávajú z platieb správneho orgánu, čo je predpoklad, ktorý by umožňoval bezvýhradné a jednoduché pozastavenie každej platby.

45 Uvádza, že ide o opatrenia, ktoré hospodárskym subjektom umožňujú odpočítanie sumy pomoci pri plnení svojich daňových povinností.

46 Vo vzťahu k uvedeným opatreniam by sa za vhodný a potrebný akt na dosiahnutie súladu so spornými rozhodnutiami považovalo bezodkladné informovanie príslušných podnikov o tom, že už nebudú môcť mať prospech z daňových opatrení uvedených v týchto rozhodnutiach.

47 Vykonanie takéhoto informovania však bolo Komisii oznámené v bode 2 každého z listov provinčných orgánov.

48 Pokiaľ ide o povinnosť vymáhania už poskytnutej pomoci, vznikla úplne výnimočná situácia spojená s okolnosťou, že vnútroštátny právny poriadok nestanovuje žiadny postup na zabezpečenie výkonu rozhodnutia Spoločenstva, ktorým bolo nariadené vymáhanie štátnej pomoci. Španielske kráľovstvo túto situáciu napravilo tým, že zaviedlo vnútroštátne postupy preskúmania neplatných aktov, ktoré boli Komisii oznámené listom z 25. októbra 2002.

49 V každom prípade si Komisia nesplnila záväzok, ktorý si stanovila na stretnutí z 18. apríla 2002.

50 V tejto súvislosti Španielske kráľovstvo uvádza, že počas uvedeného stretnutia, ktoré sa zaoberalo výlučne druhou otázkou uvedenou v listoch provinčných orgánov týkajúcou sa usmernení, Komisia upresnila, že v rámci vymáhania pomoci je možné zohľadniť, či investičné projekty spĺňali všetky podstatné podmienky uvedené v týchto usmerneniach, a ak áno, existovala by možnosť, že od príjemcov sa nebude vymáhať celá skutočne získaná pomoc alebo jej časť.

51 Komisia sa zaviazala zaslať po stretnutí písomnú odpoveď na druhú otázku, túto povinnosť však nesplnila.

52 Komisia sa teda nemôže odvolávať na nesplnenie povinnosti.

Posúdenie Súdnym dvorom

O relevantnom dátume na účely posúdenia nesplnenia povinnosti

53 Vzhľadom na to, že článok 88 ods. 2 druhý pododsek ES na rozdiel od článku 226 ES neupravuje konanie pred podaním žaloby, a Komisia teda nevydáva v takom prípade odôvodnené stanovisko, ktoré by členským štátom ukladalo lehotu na dosiahnutie súladu s rozhodnutím, sa v prípade prvého vyššie uvedeného ustanovenia môže za relevantnú lehotu považovať iba lehota stanovená v rozhodnutí, ktorého nevykonanie je predmetom tohto konania, alebo prípadne lehota, ktorú Komisia následne stanovila (rozsudky z 3. júla 2001, Komisia/Belgicko, C-378/98, Zb. s. I-5107, bod 26, a z 1. apríla 2004, Komisia/Taliansko, C-99/02, Zb. s. I-3353, bod 24).

54 Článok 4 každého zo sporných rozhodnutí Španielskemu kráľovstvu ukladá na dosiahnutie súladu s týmito rozhodnutiami lehotu dvoch mesiacov odo dňa ich oznámenia.

55 Sporné rozhodnutia boli oznámené listami z 12. júla 2001.

56 Je opodstatnené skonštatovať, že aj keď sa v listoch Komisie z 12. októbra 2001 a 27. augusta 2002 stanovuje lehota na zaslanie odpovede, sú to len listy obsahujúce výzvu, v ktorých sa pripomína omeškanie pri dodržaní lehoty uvedenej v článku 4 každého zo sporných rozhodnutí. Takisto sa v nich neuvádza žiadne predĺženie lehoty stanovenej na prijatie opatrení potrebných na dosiahnutie súladu s týmito rozhodnutiami.

57 Takisto list Komisie z 3. júna 2002 obsahuje najmä výzvu stanovujúcu 20-dňovú lehotu na zaslanie odpovede, hoci okrem toho sa v ňom uvádza stanovisko Komisie, ktoré si vyžiadalo Španielske kráľovstvo, k možnosti uplatnenia nariadenia č. 69/2001 pri vymáhaní pomoci.

58 Pokiaľ ide o list z 3. októbra 2002, uvádza sa v ňom iba to, že Komisia súhlasila s posunutím dátumu uplynutia lehoty stanovenej na odpoveď na list obsahujúci výzvu z 27. augusta 2002 na 8. októbra 2002, ako to žiadalo Španielske kráľovstvo.

59 Pokiaľ ide o stretnutie z 18. apríla 2002, ktoré sa uskutočnilo v rámci spolupráce medzi Komisiou a členskými štátmi, nemožno usudzovať, že by ním došlo k predĺženiu lehoty na prijatie vykonávacích opatrení, keďže neexistujú iné dôkazy, ktorými by bolo možné preukázať úmysel Komisie v tomto zmysle.

60 Takisto zo skutočností uvedených v spise nevyplýva, že Komisia po prijatí sporných rozhodnutí stanovila novú lehotu, ktorá by nahradila dvojmesačnú lehotu uvedenú v článku 4 každého z týchto sporných rozhodnutí.

O existencii nesplnenia povinnosti

61 Je potrebné posúdiť, či v čase uplynutia dvojmesačnej lehoty stanovenej spornými rozhodnutiami, pričom táto lehota začala plynúť odo dňa oznámenia týchto sporných rozhodnutí listami z 12. júla 2001, bolo zo strany Španielskeho kráľovstva zabezpečené dosiahnutie súladu s ustanoveniami uvedených rozhodnutí, na ktoré sa odvoláva Komisia.

— O výhradách týkajúcich sa povinnosti zrušiť uplatňovanie schémy pomoci v budúcnosti a pozastaviť ešte neposkytnutú pomoc

62 V článku 2 každého zo sporných rozhodnutí sa Španielskemu kráľovstvu ukladá povinnosť zrušiť predmetnú schému pomoci v rozsahu, v akom sa ešte uplatňuje. V článku 3 ods. 1 druhom pododseku každého z tých istých rozhodnutí sa nariaďuje pozastavenie ešte neposkytnutej pomoci.

63 Z bodov 7 a nasl. sporných rozhodnutí vyplýva, že v rámci každej z predmetných schém:

— poskytnutie pomoci podliehalo správnemu rozhodnutiu,

— daňová úľava vo výške 45 % z investícií, odpočítateľná z konečnej sumy splatnej dane, poskytovaná počas niekoľkých rokov, prípadne aj po vydaní sporných rozhodnutí, mohla viesť k odpočtom, ktoré nebolo možné uplatniť skôr z dôvodu nedostatočnosti uvedenej konečnej sumy,

— pomoc novozaloženým podnikom pozostávala zo znížení vo výške 99 %, 75 %, 50 % a 25 % z kladného základu dane v priebehu štyroch ročných zdaňovacích období nasledujúcich po zdaňovacom období, v ktorom vznikol po prvýkrát kladný základ dane, pričom však tento kladný základ dane musí vzniknúť v priebehu štyroch zdaňovacích období po začatí obchodnej činnosti.

64 Následne vo vzťahu k posudzovanej schéme pomoci sa teda prijaté správne rozhodnutia o poskytnutí pomoci mohli, resp. museli, uplatňovať po prijatí sporných rozhodnutí, keďže neboli prijaté konkrétne vnútroštátne opatrenia na vykonanie týchto sporných rozhodnutí.

65 Daňová úľava a zníženie základu dane, ktoré boli možné vďaka správnym rozhodnutiam v období po vydaní sporných rozhodnutí, predstavujú pomoc, ktorá v zmysle článku 3 ods. 1 druhého pododseku každého z týchto sporných rozhodnutí ešte nebola poskytnutá.

66 Je potrebné skonštatovať, že Španielske kráľovstvo nepreukázalo prijatie vhodných opatrení na zabránenie ďalšieho uplatňovania skôr prijatých rozhodnutí o poskytovaní pomoci.

67 Aj keby sa, ako to tvrdí tento členský štát, vzhľadom na vnútroštátne právo považovalo obyčajné oznámenie príslušným podnikom, že už viac nebudú môcť mať prospech z daňových opatrení priznaných spornými rozhodnutiami, za vhodný a potrebný akt na dosiahnutie súladu so spornými rozhodnutiami, je potrebné skonštatovať, že sa nepreukázalo, že naozaj došlo k takémuto oznámeniu podnikom, ktoré boli príjemcami pomoci.

68 Bod 2 každého z listov provinčných orgánov sa totiž vo všeobecnosti iba odvoláva na iniciatívy zo strany správnych orgánov vo vzťahu k príslušným daňovníkom „na účely získania informácií potrebných na vykonanie“ sporných ustanovení.

69 Vzhľadom na to je potrebné dospieť k záveru, že ku dňu uplynutia lehoty stanovenej spornými rozhodnutiami si Španielske kráľovstvo nesplnilo povinnosť pozastaviť pomoc poskytnutú pred vydaním sporných rozhodnutí, a k uplatňovaniu tejto pomoci teda dochádzalo aj neskôr.

70 Vzhľadom na tieto skutočnosti sú príslušné výhrady Komisie založené na nedodržaní článku 2 a článku 3 ods. 1 druhého pododseku každého zo sporných rozhodnutí dôvodné.

— O výhrade týkajúcej sa povinnosti vymáhať pomoc, ktorá už bola podnikom poskytnutá

71 V prípade prijatia záporného rozhodnutia týkajúceho sa protiprávnej pomoci sa vymáhanie tejto protiprávnej pomoci, ktoré nariadila Komisia, vykoná za podmienok uvedených v článku 14 ods. 3 nariadenia Rady č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúcom podrobné pravidlá na uplatňovanie článku [88] Zmluvy ES (Ú. v. ES L 83, s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 339), v zmysle ktorého:

„... vymáhanie sa bude realizovať bez meškania a v súlade s postupmi podľa vnútroštátneho práva daného členského štátu za predpokladu, že umožnia okamžité

a účinné vykonanie rozhodnutia Komisie. Na tento účel a v prípade konania na národných súdoch dané členské štáty podniknú všetky potrebné kroky, ktoré sú k dispozícii v ich príslušných právnych systémoch, vrátane predbežných opatrení, bez dopadu na právo spoločenstva."

72 Podľa ustálenej judikatúry sa členský štát na obranu proti žalobe o nesplnenie povinnosti podanej Komisiou podľa článku 88 ods. 2 ES môže odvolať na jedinú okolnosť, a to na absolútnu nemožnosť riadneho výkonu rozhodnutia (pozri najmä rozsudky z 26. júna 2003, Komisia/Španielsko, C-404/00, Zb. s. I-6695, bod 45; Komisia/Taliansko, už citovaný, bod 16, a z 12. mája 2005, Komisia/Grécko, C-415/03, Zb. s. I-3875, bod 35).

73 V týchto konaniach sa Španielske kráľovstvo prostredníctvom listov provinčných orgánov najprv odvolalo na „zložitosť niektorých otázok" týkajúcich sa výkonu sporných rozhodnutí, súvisiacu najmä s potrebou preskúmania správnych aktov, ktoré nadobudli právoplatnosť v zmysle vnútroštátneho práva, teda na situáciu, ktorá nebola riešená vo vnútroštátnom práve. Následne prostredníctvom listu z 25. októbra 2002 uviedlo, že situácia, ktorej boli správne orgány vystavené, bola „úplne výnimočná", keďže vnútroštátny právny poriadok neobsahoval výslovné ustanovenie, ktoré by stanovovalo alebo zriaďovalo konkrétny postup na výkon rozhodnutia, ktorým sa nariaďuje vymáhanie nezlučiteľnej pomoci. Prostredníctvom tohto istého listu Španielske kráľovstvo upresnilo, že sa ukázalo, že je nevyhnutné nariadiť preskúmanie jednotlivých aktov o poskytnutí pomoci *ex offo*.

74 V tejto súvislosti je teda potrebné pripomenúť, že podmienka absolútnej nemožnosti výkonu nie je splnená, ak sa žalovaná vláda obmedzí na to, že Komisii oznámi právne, politické alebo praktické ťažkosti spojené s výkonom rozhodnutia, pričom

však nepristúpi k prijatiu skutočných opatrení vo vzťahu k predmetným podnikom na účely vymáhania pomoci a Komisii nenavrhne alternatívne možnosti vykonania rozhodnutia, ktoré by umožnili prekonanie ťažkostí (pozri najmä rozsudky Komisia/Španielsko, už citovaný, bod 47; Komisia/Taliansko, už citovaný, bod 18, a Komisia/Grécko, už citovaný, bod 43).

75 Španielske kráľovstvo v každom prípade nemôže oprávnene tvrdiť, že v čase podania žaloby neexistovalo žiadne porušenie povinnosti, keďže opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu so spornými rozhodnutiami už boli prijaté a oznámené Komisii, a to listami provinčných orgánov, a neskôr listom z 25. októbra 2002.

76 Existencia nesplnenia povinnosti sa totiž musí posudzovať ku dňu uplynutia lehoty, ktorá bola Španielskemu kráľovstvu uložená na dosiahnutie súladu so spornými rozhodnutiami.

77 Z listov, na ktoré sa odvoláva žalovaný členský štát, však nijako nevyplýva, že v uvedenej lehote došlo v zmysle článku 14 ods. 3 nariadenia č. 659/1999 k zavedeniu opatrení umožňujúcich okamžité a účinné vykonanie sporných rozhodnutí, keďže:

— listy provinčných orgánov sa zmieňujú len o „opatreniach... prijatých voči daňovníkom dotknutým rozhodnutiami na účely získania informácií potrebných na vykonanie“ sporných rozhodnutí,

— správy predložené listom z 25. októbra 2002 sa napriek tomu, že boli vyhotovené viac ako pätnásť dní po vydaní sporných rozhodnutí, obmedzujú

len na oznámenie, že „s výkonom rozhodnutí Komisie... sa už začalo a v súčasnosti tento výkon prebieha v súlade s ustanoveniami vnútroštátneho právneho poriadku v oblasti preskúmania neplatných aktov“, pričom nebol predložený žiadny dôkaz najmä o tom, či sa skutočne pristúpilo k začatiu konaní, o stave týchto konaní a totožnosti príjemcov pomoci, ktorí predsa museli byť menovite uvedení v jednotlivých rozhodnutiach o poskytnutí pomoci, ani o výškach poskytnutej pomoci.

78 Španielske kráľovstvo nemôže napokon spochybniť možnosť Komisie odvolávať sa na nesplnenie povinnosti z dôvodu, že Komisia nedodržala svoj záväzok zo stretnutia z 18. apríla 2002 zaslať Španielskemu kráľovstvu písomnú odpoveď na otázky, ktoré boli položené na tomto stretnutí, týkajúce sa najmä možnosti uplatniť usmernenia.

79 Toto spochybnenie sa totiž zakladá na uvedení skutočnosti, ktorá nie je relevantná z hľadiska *ratione temporis*, teda záväzku, ktorý vznikol viac ako sedem mesiacov po uplynutí lehoty uloženej Španielskemu kráľovstvu na dosiahnutie súladu so spornými rozhodnutiami, teda po dni, ku ktorého sa má posúdiť existencia nesplnenia povinnosti.

80 Vzhľadom na tieto skutočnosti sú výhrady Komisie založené na nedodržaní článku 3 ods. 1 prvého pododseku a článku 2 každého zo sporných rozhodnutí dôvodné.

81 Z vyššie uvedeného vyplýva, že žaloby sú dôvodné, keďže Komisia Španielskemu kráľovstvu vytýka, že na jednej strane neprijalo opatrenia potrebné na pozastavenie pomoci poskytnutej pred prijatím sporných rozhodnutí, ktorá sa uplatňovala aj pri prijatí týchto sporných rozhodnutí, a na druhej strane neprijalo opatrenia potrebné na vymáhanie už poskytnutej pomoci.

82 Súdny dvor nemusí skúmať návrhy smerujúce k určeniu, že Španielske kráľovstvo si tým, že Komisii neoznámilo opatrenia uvedené v predchádzajúcom bode, nesplnilo povinnosti, vzhľadom na to, že tento členský štát nepristúpil k výkonu sporných rozhodnutí v stanovenej lehote (pozri rozsudok zo 4. apríla 1995, Komisia/Taliansko, C-348/93, Zb. s. I-673, bod 31).

83 Je teda opodstatnené skonštatovať, že Španielske kráľovstvo si tým, že neprijalo v stanovenej lehote všetky opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s ustanoveniami článkov 2 a 3 každého zo sporných rozhodnutí, nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z uvedených rozhodnutí.

O trovách

84 Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Španielske kráľovstvo nemalo úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazať ho na náhradu trov konania v súlade s návrhom, ktorý v tomto zmysle podala Komisia.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Španielske kráľovstvo si tým, že neprijalo v stanovenej lehote všetky opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s ustanoveniami článkov 2 a 3 každého z týchto rozhodnutí:**

— **rozhodnutia Komisie 2002/820/ES z 11. júla 2001 o schéme štátnej pomoci, ktorú Španielsko poskytlo podnikom z Álava vo forme daňovej úľavy vo výške 45 % z investícií [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 296, 2002, s. 1) (vec C-485/03),**

— **rozhodnutia Komisie 2002/892/ES z 11. júla 2001 o schéme štátnej pomoci, ktorú Španielsko poskytlo niektorým novozaloženým podnikom v Álava [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 314, 2002, s. 1) (vec C-488/03),**

— **rozhodnutia Komisie 2003/27/ES z 11. júla 2001 o schéme štátnej pomoci, ktorú Španielsko poskytlo podnikom z Vizcaya vo forme daňovej úľavy vo výške 45 % z investícií [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 17, 2003, s. 1) (vec C-487/03),**

— **rozhodnutia Komisie 2002/806/ES z 11. júla 2001 o schéme štátnej pomoci, ktorú Španielsko poskytlo niektorým novozaloženým podnikom vo Vizcaya [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 279, 2002, s. 35) (vec C-490/03),**

— **rozhodnutia Komisie 2002/894/ES z 11. júla 2001 o schéme štátnej pomoci, ktorú Španielsko poskytlo podnikom z Guipúzcoa vo forme daňovej úľavy vo výške 45 % z investícií [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 314, 2002, s. 26) (vec C-486/03) a**

— **rozhodnutia Komisie 2002/540/ES z 11. júla 2001 o schéme štátnej pomoci, ktorú Španielsko poskytlo niektorým novozaloženým podnikom v Guipúzcoa [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 174, 2002, s. 31) (vec C-489/03),**

nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z uvedených rozhodnutí.

2. Španielske kráľovstvo je povinné nahradiť trovy konania.

Podpisy